

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Handmat

Handmat

När en person t.ex. en nabo kom på besök, skulle han bjudas på "handmat" , d.v.s. smör, bröd och ost, vilket serverades direkt i handen. Att bli bjuden till bords var något särskilt storartat.

Vid de stora gillena skulle de ha svartsoppa. Blev den ej svart nog , tog de sot och lade i.

STÅNE
Frosta
S. Röorum

Uppf av Kjell Hag 2451
berg
Berättad av Grete Nilsson
S. Röorum.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Höstringningen

Höstringningen

Förr i tiden, då folk inte hade så mycket klockor som nu, ringde de i kyrkan varje dag under hösten, när de skulle sluta arbetet för dagen. Detta kallades för "höstringningen".

På lördagskvällen klämtade de efter ringningen för att folk skulle veta att det var lördag.

När höstringningen kom bort , klämtade de endast vid de stora högtiderna - jul, nyår, långfredag, påsk, pingst, midsommar och Allhelgonadagen.

2451 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sova i höet

Sova i höet

När höet var inbärgat skulle allesammans sova
i höet flera nätter i rad. Om de hade några bruk
för sig, ^{ihöet} vet inte jag , ty det har jag aldrig hört
tales om.

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gilleslekar

Gilleslekar

Rundleken

Ungdomarna ställde sig i en ring med ansiktet vänt inåt ringen. En gick utanför ringen och knabbade till någon i ryggen. Sedan skulle dessa två springa åt var sitt håll runt ringen och tävla om att komma först tillbaka till platsen. Den som kom sist skulle därefter gå runt ringen och knabba till någon.

En liknande lek kallades för att gå med vipplan. Den enda skillnaden var, att de nu inte slog till varandra utan hade en "vippla" d.v.s. en näsduk eller en mössa, som de släppte bakom någon. Det gällde nu

Gå med vipp-
lan

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5.

att vara vaksam, så att man märkte när vipplan släpp-
tes bakom ryggen.

Den som bar vipplan sjöng under det att han gick
runt ringen:

Vippli, vippli vom

Ingen vet var vipplan kom

Vänd dig om

Se dig om

Får du se var vipplan kom.

*Min
farfar
S. Rönner*

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNEBARKIV

*Yngre till Bergsg. 6.
Ber. av Gustaf Carlsson
S. Rönner*

Bergspågarna

Min farfar berättade, att han en gång var på ett soldatmöte i Osbyholm. Då försvann spårlöst en soldat, som hette Svärd och det stod ej till att finna honom någonstädes. En bonde där i närheten tyckte, att han hörde hundskall från underjorden och tyckte sig igenkänna soldatens Svärds hund i skallet.

Åtta år senare gick samme man och sådde på åkern, och han fick då höra ^{en} ~~en~~ röst säga: "Tag av ditt högra strumpeband och bind om Svärd, när du får se honom."

Bonden tog av sig det högra strumpebandet, ty de

Bergspågarna

Soldaten, som togs tillfångas av bergspågarna.

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7.

hade knäbyxor på den tiden, och han fick då syn på soldaten Svärd vid sidan om sig, och bonden band strumpebandet om Svärd, såsom han hade blivit tillsagd.

Svärd blev nu löst och pysslingarna kunde ej mera rå om honom. Han berättade, att han hållits fången av bergspågarna och att hans tjänst hade bestått i att gå ut och stjäla bröllopsmat åt pysslingarna. Han hade nu föregivit, att han skulle stjäla bondens kornsäck och lyckades på det sättet bliva fri från dem.

2451

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8.

Tvetosing

Tvetosing

Slommen kallades en människa, som varken var en karl eller ett fruntimmer. Slommen var en s.k. tvetosing. Det berättades, att han kunde göra sig osynlig.

Han var klädd i kjol och kallades därför Slommen. Där han skulle ha haft "dönen" var han hel, men han hade uppe i sidan en lång sladd, genom vilken han kastade sitt vatten. Detta är sannt, ty män far har berättat, att han sett honom naken många gånger.

Han stal mycket, men var annars inte farlig. Det han stal, behöll han inte själv utan gav det åt flickor.

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9.

Han var fast många gånger, men han kunde göra sig fri även om tvångströjan sattes på. En gång hade han stulit en gris. Han fasttogs , men bad att först få ta- ta med sin gamla mor. När de sedan skulle hämta honom igen sågo de honom sitta på backen utanför stugan, men när de ville taga honom , försvann han , och det blev en- dast kvar en grå katt. Sedermera anmälde han sig själv, fick livstids straffarbete och skickades till Stockholm. Där gjorde han en vaggå åt Karl Johan. Den vaggan gick av sig själv, och han blev då benådad av kungen.

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

De fattiga

De fattiga

Åldersmannen tog upp brödet till de fattiga.

Varje hemman skulle lämna vissa skålpund bröd till honom, alltefter hemmanets storlek. Sedan kommo de fattiga till åldersmannen och fingo hämta sitt bröd.

2451

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Midsommarsvaka

Midsommarsvaka

Midsommarsnatten hade de midsommarsvaka hur gamla de än voro, ty Sanct Johannes natt ansågs helig. De gamla sade inte midsommar utan de sade Sanct Johannes afton och Sanct Johannes natt.

9451

12.

Register.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Handmat - s. 1.

Höstingningen - s. 2.

Sova i höst - s. 3.

Gilles lekar - s. 4-5

Psyrtazen - s. 6-7

Tvetsingz - s. 8-9

Mästertav

De präliga - s. 10.

Mid sommaraka - s. 11.